



## Leerprogramma VKA periode juni 2021 tot en met juli 2022

### Jaarthema 2021-2022 'Hoe zit het met uw energie?'

Komend leerjaar gaan we dieper in op de energie op uw bedrijf, in uw bedrijfsvoering en op persoonlijk vlak.

### VKA als lerend netwerk

De drie ambities van de VKA als lerend netwerk zijn:

1. **Leren in bijeenkomsten**
2. **Kennis ontwikkelen in projecten**
3. **Kennisdeling in onder andere nieuwsbrieven, brochures, tijdens webinars en in video's**

#### Data-analyse

Onderscheidend is dat de VKA aan de hand van data uit KringloopWijzers van VKA-leden groepsoverzichten met bedrijfseigen cijfers maakt, deze analyseert en bespreekt in studiegroepen Samen met de kennis vanuit de aangesloten experts, VKA leden en VKA partners geeft de VKA met deze data-analyses invulling aan bovenstaande ambities.

#### Leren met onze partners

Naast leden heeft de VKA ook partners die aangesloten zijn. Samen met de partners werken we aan onze gezamenlijke doelen en ambities. Gouden partners van de vereniging zijn ForFarmers, FrieslandCampina, Vitens, Waterschap Rijn en IJssel, Rabobank, Countus, Eurofins, Provincie Gelderland, Achterhoek Ambassadeurs en LTO Noord. Zilveren partners zijn Groeikracht en Dumea Agro.

### 1. Leren in bijeenkomsten

VKA biedt haar leden een professioneel leerprogramma aan. Dit leerprogramma bestaat voor ieder lid uit jaarlijks zes bijeenkomsten: twee inspiratiebijeenkomsten, twee studiegroepbijeenkomsten en twee themabijeenkomsten.

De leden, melkveehouders en loonwerkers, zijn verdeeld over 30 studiegroepen. Studenten van het Zone.college sluiten ook dit jaar aan tijdens bijeenkomsten van de VKA.



1. **1e Inspiratiebijeenkomst** (8 september 2021):

*Titel: Loeren bij de boeren*

De Inspiratiedag met als titel 'Loeren bij de boeren' snijdt vier thema's aan die met het hoofdthema 'Voeding' te maken hebben: kruidenrijk grasland, bemesting, alternatieve voedergrassen en laag ruw eiwit in het rantsoen. Zestien VKA-bedrijven (van elke thema vier) verzorgen 's ochtends en 's middags een rondleiding voor VKA-leden, experts, partners en Achterhoekse boeren die (nog) geen VKA-lid zijn.

2. **1e studiegroepbijeenkomst** met vaste studiegroepbegeleider (oktober 2020):

*Titel: Hoe zit het met de energie op uw bedrijf?*

Deze bijeenkomst sluit aan op de inspiratiebijeenkomst 'Loeren bij de boeren'. De eerste bijeenkomst legt meteen ook een brug naar de vier themabijeenkomsten. Leden kiezen tijdens deze bijeenkomst uit twee themabijeenkomsten (zie punt 3 en 5).

Tijdens deze studiegroepbijeenkomst analyseren, delen en bespreken de leden hun Kringloopwijzercijfers 2020 met hun vaste studiegroepbegeleider. Ook wordt een analyse gegeven van de KringloopWijzer-cijfers van alle VKA-leden over de periode 2013-2020. Ze gaan samen in op een paar thema's met de vraag: waar sta jij nu, hoe zit je in de balans?

3. **1e themabijeenkomst** op gastbedrijf (november-december 2021): keuze uit 4 thema's<sup>1</sup>

4. **2e Inspiratiebijeenkomst** (januari 2022): gezamenlijke bijeenkomst voor alle leden, partners, etc.

*De invulling en locatie van deze bijeenkomst wordt de komende periode nader uitgewerkt.*

5. **2e themabijeenkomst** op gastbedrijf (januari 2022): keuze uit 4 thema's<sup>1</sup>

6. **2e studiegroepbijeenkomst** (maart 2022)

Deze bijeenkomst wordt ingegeven door de actualiteit en bedrijfseigen cijfers uit de KringloopWijzer 2021.

<sup>1</sup> Keuze uit 4 themabijeenkomsten

**\* Themabijeenkomst 1: Verbeter je eigen waterbeschikbaarheid**

We zoomen in op de gebiedsanalyse in de Achterhoek: water tekort, wateroverlast, hoe zit het met inlaat en waar verdwijnt het water? Welke maatregelen zijn er voor water op het juiste moment? Ervaringen met het programma 'Elke druppel de grond in' met bevloeiing van de weide in februari en druppelirrigatie bij warme zomers worden besproken. En welke maatregelen passen bij het gastbedrijf?

**\* Themabijeenkomst 2: Integrale aanpak: stikstof en methaan**

In de VKA-studiegroepen zijn de vermindering van de stikstof- en methaanuitstoot geen



onbekende onderwerpen. Hier gaan we tijdens deze themabijeenkomst nog dieper op in. Een gezamenlijke aanpak is belangrijk. Sommige maatregelen zijn gunstig voor het reduceren van zowel stikstof als methaan. Andere maatregelen hebben hun grenzen of zijn tegenstrijdig aan elkaar of andere duurzaamheidsdoelen.

Tijdens de bijeenkomst zal zowel de achtergrond van stikstof en methaan worden aangegeven alsook de bedrijfseigen mogelijkheden om de emissies te beperken, zonder negatief effect op andere doelen. De integrale aanpak! We doen dit aan de hand van een uitgebreide (groeps)analyse van de eigen KringloopWijzer resultaten.

**\* Themabijeenkomst 3: *De economie van efficiënte; met groene melk meer power?!***

Verdienen we nu al aan efficiëntie en wat zijn de actuele ontwikkelingen met betrekking tot de beloning van duurzaam geproduceerde melk? Geloven we daarin, zetten we er energie op of laten we het over aan anderen? In deze themabijeenkomst kijken we terug en vooruit.

Terug: Verdienen we al met efficiëntie? Hoe presteren we economisch, wanneer we aan de data uit de KringloopWijzer bedrijfsspecifieke normbedragen plakken, waarmee we de marktfluctuaties van voer- en melkprijzen uitschakelen? De deelnemende bedrijven worden volgens deze systematiek doorgerekend voor inzicht in de verschillen in opbrengsten en toegerekende kosten en de verklarende getallen achter de verschillen.

Vooruit: De markt is in zeer beperkte mate gedifferentieerd de afgelopen paar jaar. Denk aan VLOG, Planet Proof, Aware-AH etc. Gaat dit door of hebben we meer vertrouwen in het model van optimalisatie, waarmee we zijn gekomen waar we nu staan? En biedt het nieuwe GLB-beleid met de coregelingen soelaas? We voeren onderling het gesprek over het perspectief van de markt en het beleid en bijvoorbeeld het Markemodel, wat de VKA heeft geïnitieerd.

**\* Themabijeenkomst 4: *Natuurinclusieve landbouw iets voor jou?***

Er zijn meerdere vormen van natuurinclusieve landbouw denkbaar, passend bij de specifieke bedrijfssituatie.

In de themabijeenkomst gaan we in op:

- wat is natuurinclusieve Landbouw?
- welke vormen en soorten van natuurinclusieve landbouw zijn er?
- hoe kun je natuurinclusieve landbouw inpassen in je bedrijfsvoering?
- wat zijn de belangrijkste maatregelen van natuurinclusieve landbouw en waar kun je beginnen?
- voorbeelden van natuurinclusieve bedrijven uit de dagelijkse praktijk

Voor de themabijeenkomst hebben we experts uitgenodigd, en zijn er worden ook voorbeelden gegeven van natuurinclusieve boeren uit de Achterhoek.



### **Evalueren leeractiviteiten**

De VKA hecht eraan om het leren in bijeenkomsten voortdurend te verbeteren en te vernieuwen. Evalueren vinden we belangrijk. Dat doen we op de volgende manieren:

- \* Korte meeting na ieder bijeenkomst
- \* Focusgroep met leden: twee focusgroepen met leden waarmee we leerprogramma kwalitatief evalueren en bespreken wat er anders en beter kan. (2 keer per jaar)
- \* Leden-peiling: leden peilen over onderwerpen in het leerprogramma. Dit kan zelfstandig of als onderdeel van ledenraad of aansluitend aan leeractiviteit. (één keer per jaar)
- \* Evaluatie en reflectiesessie met studiegroepbegeleiders: evalueren en bespreken van hun leerervaringen bij het werken met het leerprogramma en de studiegroepen. (minimaal één keer per jaar)

## **2. Kennis ontwikkelen in projecten en kennisgroepen**

Hieronder staat een overzicht van de huidige kennisgroepen en projecten.\*

Nieuwe kennis uit deze kennisgroepen en projecten wordt door deskundigen en of deelnemende boerenleden ingebracht tijdens de bijeenkomsten voor leden, zodat uitwisseling, ontwikkeling en het samen leren centraal staan.

### **1. BES-pilot**

Twintig VKA-leden doen mee aan de BedrijfsEigen Stikstofnorm (BES)-pilot van het ministerie van LNV. DE BES gaat niet uit van een generiek bemestingsniveau, maar van bedrijfseigen bemestingsnormen. De BES-pilot loopt door in 2021.

### **2. Samenwerken aan natuurinclusieve landbouw in de Achterhoek**

Zeventig agrariërs maken kennis met natuurinclusieve landbouw en zetten hierin concrete stappen in de vorm van maatregelen op het bedrijf. Het project loopt door tot eind 2021.

### **3. GLB-pilot – ontwerp regionaal netwerksturingmodel (Markemodel)**

De pilot gaat over het ontwikkelen van een nieuw regionaal netwerksturingmodel voor toekomstbestendige landbouw gebaseerd op waardering en beloning, ontstaan vanuit de wens van VKA-leden. Vijf VKA-leden zitten in de boerenklankbordgroep. Er is een aanvraag ingediend voor een vervolgpilot.

### **4. Chemievrij werken, alternatieven voor glyfosaat**

VKA wil graag dat een verantwoord gebruik van glyfosaat mogelijk blijft en zoekt naar mogelijke alternatieven. VKA is in 2021 betrokken bij een demoveld waarbij zes loonwerkers met diverse mechanische methoden het vanggewas hebben ondergewerkt. In deze proef worden de voor- en nadelen van de verschillende (mechanische) methoden goed gemonitord en de kennis breed



beschikbaar gesteld. Dit thema blijft ook voor de komende jaren relevant, de opzet van proefvelden wordt onderzocht.

#### **5. Locatie-specifiek maatwerk voor water- en bodemkwaliteit**

Het doel van dit project van VKA en Waterschap Rijn en IJssel is een ruimtelijk handelingsperspectief voor maatregelen voor een betere bodem en minder uit- en afspoeling van nutriënten. Het eindresultaat wordt in het najaar van 2021 gepresenteerd.

#### **6. Kennisgroep Waterkwaliteit Geborgd**

Tien VKA-leden werken met experts en Vitens aan een monitoringssysteem. Het monitoringssysteem stelt boeren in staat om aan de hand van een set kritische prestatie indicatoren (kpi's) de omgevingsimpact van hun bedrijf op de waterkwaliteit te meten en de bedrijfsvoering daarop af te stemmen.

#### **7. Kennisgroep Melk en Klimaat**

Tien tot vijftien VKA-leden werken samen met FrieslandCampina en experts aan maatregelen om broeikasemissies op hun bedrijf te reduceren. De activiteiten lopen door tot in 2023.

#### **8. Op weg naar een klimaatbestendige melkveehouderij in de Achterhoek**

Aan dit vierjarige project, dat startte in 2021, is VKA één van de partners die deelneemt en bijdraagt. Het project heeft als doel het ontwikkelen, delen en demonstreren van kennis en innovaties die nodig zijn voor het klimaatbestendig maken van melkveebedrijven in de Achterhoek. Zes VKA-leden hebben zitting in de kennisgroep.

#### **9. Pilot samenwerking Akkerbouw en Veehouderij**

Hoe ziet het Achterhoekse bouwplan eruit in de toekomst? Kunnen we het grondgebruik in de Achterhoek optimaler inrichten met het oog op kringlooplandbouw? Het ministerie van LNV wil verkennen op welke wijze een verbinding van akkerbouw en veehouderij op een lokale of regionale schaal kan bijdragen aan het halen van de doelen bij een overgang naar kringlooplandbouw. Hiervoor zijn zes pilots in vijf experimenteelgebieden opgezet. Agro-innovatiecentrum De Marke, vereniging Vruktbare Kringloop Achterhoek en Liemers (VKA) en Wageningen Livestock Research zijn samen verantwoordelijk voor de pilot in de Achterhoek.

#### **10. Bemestingsproef / versgras-check**

VKA, ForFarmers en Eurofins Agro zijn dit jaar gestart met een praktijkproef waarbij onderzoek wordt gedaan naar een betere benutting van de dierlijke mest op het eigen bedrijf ten aanzien van eiwitopbrengst, eiwitkwaliteit en eiwitsamenstelling. In 2021 gebeurd dit op één bedrijf, het is de bedoeling dit in 2022 te vervolgen op mogelijk drie bedrijven.

#### **11. KPI K – toetsen van de prestatie indicatoren Kringlooplandbouw**

BoerenVerstand, het Louis Bolk Instituut en Wageningen University & Research (WUR) werken de Kritische prestatie indicatoren (KPI's) voor kringlooplandbouw uit. Deze indicatoren en streefwaarden zijn bedoeld om kringlooplandbouw meetbaar te maken. De VKA en de VALA gaan samen met Agro-innovatiecentrum De Marke deze KPI's in de Achterhoekse praktijk testen. Is de



set werkbaar en controleerbaar, is met deze set te sturen en hoe pakt het uit als we ze tegen onze KringloopWijzers aanhouden? In het najaar 2021 worden hierover keukentafelgesprekken gevoerd met dertig VKA-leden.

## 12. Home Made Eiwit

Het aandeel van Eiwit van Eigen land is een duurzaamheidsindicator voor de melkveehouderij. Wageningen Livestock Research werkt hier in Oost-Nederland aan met het project Home Made Eiwit. Twee VKA-leden doen hieraan mee.

*\* Mocht u interesse hebben om deel te nemen aan projecten en kenniscirkels, stuur dan een mail naar [achterhoek@vruchtbarekringloop.nl](mailto:achterhoek@vruchtbarekringloop.nl)*

## 3. Kennisdeling

### Praktijkflitsen

Eens keer in de twee weken ontvangen onze leden en partners een Praktijkflits. In deze digitale nieuwsbrief worden kennis van experts, ervaringen van onze leden op actuele thema's en over VKA-projecten en ons leerprogramma gedeeld in de vorm van artikelen, video's en etc.

### Flyers en brochures

Van ieder thema-bedrijf is tijdens de Inspiratiedag 'Loeren bij de boeren' op 8 september 2021 een bedrijfsspecifieke flyer gemaakt met daarin onder andere bedrijfsgegevens, kenmerken en motivaties met betrekking tot het thema. Ook is [een brochure](#) gemaakt met meer verdieping rondom de vier thema's en nadere informatie over de VKA.

Ieder jaar publiceert de VKA een uitgebreide analyse met betrekking tot de KringloopWijzerdata van VKA-leden. De belangrijkste conclusies, trends en thema's delen we in artikelen in de Praktijkflits.

### Website

VKA deelt op de website [www.vruktbarekringloopachterhoek.nl](http://www.vruktbarekringloopachterhoek.nl) de in de nieuwsbrief verschenen artikelen, video's, updates over projecten en andere publicaties. Met enige regelmaat wordt op deze website een overzicht geplaatst met artikelen over de VKA in (vak)pers en online media.